

Sygn. akt I A Ca 59/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 marca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Hanna Małaniuk

Sędziowie: SA Mikołaj Tomaszewski,

SA Jan Futro (spr.)

Protokolant: st. sekr. sąd. Agnieszka Paulus

po rozpoznaniu w dniu 20 marca 2014 r. w Poznaniu

sprawy z powództwa H. K.

przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w Z.

o uchylenie uchwały

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 5 marca 2012 r

sygn. akt I C 345/11

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie II i nakazuje ściągnąć od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Zielonej Górze) 200 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu, od której zwolniona była powódka;
2. oddala apelację w pozostałej części;
3. nakazuje ściągnąć od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Apelacyjnego w Poznaniu) 200 zł tytułem opłaty sądowej od skargi kasacyjnej, od której zwolniona była powódka;
4. zasądza od pozwanej na rzecz powódki 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego związanych z wniesieniem skargi kasacyjnej.

Jan Futro Hanna Małaniuk Mikołaj Tomaszewski

I A Ca 59/14

UZASADNIENIE

Powódka H. K. w pozwie skierowanym przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w Z. wniosła o uchylenie uchwały nr (...)Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w Z. z dnia 28.07.2011 r. w sprawie powołania nowych członków Rady Nadzorczej pozwanej spółdzielni.

W uzasadnieniu twierdziła, że wbrew obowiązującym przepisom nie dopuszczono jej kandydatury na członka Rady.

Wyrokiem z dnia 5 marca 2012 r. Sąd Okręgowy w Zielonej Górze uchylił zaskarżoną uchwałę a orzekając o kosztach procesu zasądził od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w Zielonej Górze) „kwotę 2 000 zł tytułem opłaty od pozwu od uiszczenia, której powódka była zwolniona”

Jako podstawy rozstrzygnięcia Sąd I instancji powołał następujące ustalenia.

Powódka była członkiem Rady Nadzorczej w kadencji 2003 - 2007 r. następnie została wybrana ponownie do Rady Nadzorczej w kadencji 2007 - 2011 r. W trakcie tej kadencji w dniu 17 lipca 2009 r. powódka została odwołana z Rady Nadzorczej.

W czerwcu 2011 r. powódka złożyła zgodnie z § 61 ust. 3 i § 72 ust. 7, 9 i 10 statutu zgłoszenie wraz z oświadczeniem o kandydowaniu do Rady Nadzorczej SM (...) na kadencję 2011 - 2014 r. Pismem z 15 czerwca 2011 r. Prezes Zarządu pozwanej poinformował powódkę, że zgodnie z zapisem art. 8² ust. 3 „nie można być członkiem rady nadzorczej dłużej niż przez 2 kolejne kadencje rady nadzorczej”. Jest to zgodne z zapisem § 72 ust. 4 statutu pozwanej. Wobec faktu, iż powódka była członkiem Rady Nadzorczej pozwanej spółdzielni w kadencji 2003 - 2007 r. i 2007 - 2011 r., nie może być wpisana na listę wyborczą kandydatów na członków Rady Nadzorczej. Na karcie do głosowania do Rady Nadzorczej nie umieszczono nazwiska powódki.

W dniu 28 lipca 2011 r. Walne Zgromadzenie pozwanej Spółdzielni podjęło uchwałę w sprawie powołania nowych członków Rady Nadzorczej SM (...). Powódka nie została uwzględniona w głosowaniu.

Dokonując szerokiej analizy przepisów ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (dalej: u.s.m) oraz skutków prawnych wywołanych wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 lipca 2009 r., który uznał art. 10 ust 1 ustawy z dnia 14 czerwca 2007 r. o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (dalej: ustawa nowelizująca) za niezgodny z Konstytucją RP, Sąd I instancji doszedł do przekonania, że powództwo jest zasadne. Zdaniem Sądu Okręgowego kadencja na lata 2007-2011 była pierwszą kadencją w rozumieniu art. 8² ust. 3 u.s.m. (po uchyleniu art. 10 ust. 1 ustawy nowelizującej) zaś kadencja na lata 2011-2014 byłaby drugą. Zatem powódka mogłaby kandydować do Rady Nadzorczej.

Jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu Sąd Okręgowy powołał przepis art. 98 k.p.c.

Od wyroku tego zaskarżając go w całości apelację wniosła pozwana zarzucając zaskarżonemu wyrokowi błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na przyjęciu, iż brak na liście do głosowania powódki na członków Rady Nadzorczej musiał skutkować uchyleniem uchwały nr (...) Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Mieszkaniowej w Z. z dnia 28.07.2011 r. przy ustaleniu przez Sąd, iż jest ona sprzeczna ze statutem i narusza interes powódki jako członka spółdzielni, gdy tymczasem brak jest rozważań jakie przepisy statutu zostały naruszone i jakie zostały naruszone interesy powódki jako członka spółdzielni, co w konsekwencji zdaniem pozwanej skutkowało naruszeniem statutu i art. 42 § 3 Prawa spółdzielczego, naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak przedstawienia w uzasadnieniu wyroku podstawy faktycznej rozstrzygnięcia z jednoczesnym brakiem podania faktów i dowodów na których Sąd się oparł wydając wyrok z brakiem wyjaśnienia i przytoczenia podstaw prawnych na jakich ten wyrok został wydany a także naruszenie art. 27 pkt. 8 ustawy z 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych poprzez zasądzenie w pkt. II wyroku od pozwanego kwoty 2 000 zł. w sytuacji, w której zgodnie z tym przepisem winna być zasądzona kwota 200 zł.

W konsekwencji wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów procesu z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje ewentualnie uchylenie go i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Powódka wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania.

Wyrokiem z dnia 3 lipca 2012 r. Sąd Apelacyjny w Poznaniu zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że powództwo oddalił oraz zasądził od powódki na rzecz pozwanej 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Nadto zasądził od powódki na rzecz pozwanej 335 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Na skutek skargi kasacyjnej powódki Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 26 września 2013 r. uchylił powyższy wyrok i przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

W uzasadnieniu swego wyroku m.in. wskazał, że istota zagadnienia sprowadza się do rozstrzygnięcia, jaka data jest właściwa do obliczania początku biegu kadencji, o których mowa w art. 8² ust. 3 u.s.m. - czy jako pierwszą kadencję należy liczyć kadencję, która rozpoczęła bieg po wejściu w życie ustawy nowelizującej tj. 31 lipca 2007 r., czy też jest to kadencja, która rozpoczęła się przed tą datą, a więc czy dla obliczenia ilości kadencji, o których mowa w tym przepisie należy brać pod uwagę dotychczasowy staż członka rady nadzorczej również przed dniem 31 lipca 2007 r.

Skutkiem stwierdzenia przez Trybunał Konstytucyjny niezgodności art. 10 ust. 1 ustawy nowelizującej z Konstytucją RP było wyeliminowanie z obrotu prawnego tego przepisu. Sąd Najwyższy wskazał, że obecnie w jego orzecznictwie przeważa pogląd o skuteczności ex tunc wyroków Trybunału Konstytucyjnego (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2006 r., III CZP 99/06, OSNC 2007, nr 6, poz. 79, wyrok z dnia 20 kwietnia 2011 r., I CSK 410/10, OSNC 2012/1/14 i orzeczenia w nim powołane). Utrata mocy obowiązującej art. 10 ust. 1 ustawy nowelizującej z powodu jego niezgodności z Konstytucją oznacza, że nie może być on stosowany poczynając od daty jego uchwalenia. W konsekwencji ustawa nowelizująca nie zawiera przepisów intertemporalnych w zakresie sposobu obliczania ilości kadencji rady nadzorczej, o których mowa w art. 8² ust. 3 u.s.m. Ponieważ przepis ten wszedł w życie z dniem 31 lipca 2007 r., może wywierać skutki prawne jedynie od tej daty i ograniczać dopuszczalną liczbę kadencji wyłącznie na przyszłość. Pierwszą kadencją będzie zatem albo kadencja rady nadzorczej będąca w toku w dniu 31 lipca 2007 r., albo kadencja, która rozpoczęła bieg po tej dacie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Niewątpliwie rację miał autor apelacji kwestionując rozstrzygnięcie sądu I instancji o kosztach procesu w zakresie wysokości opłaty od pozwu (pkt II wyroku sądu I instancji). Zgodnie z art. 27 pkt. 8 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (j.t. Dz. U. z 2010 r. nr 90 poz.594 ze zm.) opłata w niniejszej sprawie wynosi nie 2000 zł a 200 zł.

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny na podstawie wskazanego przepisu i art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1.

W sprawie nie budził wątpliwości stan faktyczny ustalony przez sąd I instancji, który był zresztą bezsporny.

Zgodzić należało się z zarzutem apelacji, iż sąd I instancji pominął niektóre kwestie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku (zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c.). W szczególności dotyczy to braku wskazania podstawy prawnej roszczenia. Art. 42 ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (tekst jedn. Dz. U. z 2003 r nr 188 poz.1848 z późn. zm. dalej: Pr. spółdz.), przewiduje możliwość zaskarżania uchwał za pomocą trzech rozłącznych i wykluczających się środków prawnych, tj. powództwa o uchylenie uchwały, powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały oraz powództwa o ustalenie nieistnienia uchwały. Skoro jednak powódka wniosła o uchylenie uchwały to tym samym winna wykazać, że zakwestionowana uchwała jest sprzeczna ze statutem bądź dobrymi obyczajami lub godzi w interesy spółdzielni albo krzywdzi członka spółdzielni (art. 42 § 3 Pr. spółdz.). Zauważyć wypada, że w pozwie powódka wskazała, że zaskarżona uchwała narusza jej prawa jako członka spółdzielni (druga strona pozwu). Tym samym można zasadnie przyjąć, że swoje roszczenie powódka oparła na twierdzeniu, iż uchwała nr(...) Walnego Zgromadzenia pozwanej spółdzielni została podjęta z pokrzywdzeniem powódki jako członka, pozbawiając ją biernego prawa wyborczego. Jednakże naruszeniem przepisów postępowania tylko wówczas może odnieść zamierzony przez skarżącego skutek w postaci wzruszenia zaskarżonego orzeczenia, gdy skarżący wykaże, że miało ono wpływ na wynik sprawy. W orzecznictwie przyjmuje się, że naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. może stanowić podstawę apelacji wówczas,

gdy uzasadnienie skarżonego orzeczenia nie pozwala na jego kontrolę apelacyjną. Tylko wtedy uchybienie art. 328 § 2 k.p.c. może być uznane za mogące mieć wpływ na wynik sprawy. W niniejszym przypadku taka sytuacja nie występuje.

Biorąc pod uwagę pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy kadencją powódki trwająca od 5 lipca 2007 r. (zgodnie z odpowiedzią na pozew - k. 63, uzasadnieniem Sądu Okręgowego k.111 i uzasadnieniem Sądu Apelacyjnego k. 164) powinna być uwzględniana jako pierwsza kadencja powódki. Kadencja ta bowiem była w toku w dniu 31 lipca 2007 r. (uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego k. 231). W konsekwencji powódki nie obejmował zakaz kandydowania na kadencję 2011-2014 r.

Pozbawienie jej prawa kandydowania powoduje, że trzeba przyjąć, iż uchwała nr (...) Walnego Zgromadzenia pozwanej spółdzielni została podjęta z pokrzywdzeniem powódki jako członka. Powództwo jej znajduje zatem uzasadnienie w treści art. 42 § 3 Pr. spółdz. a zarzuty apelacji zmierzające do zakwestionowania tego faktu są bezzasadne.

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w punkcie 2 wyroku orzekając o kosztach postępowania związanych z wniesieniem skargi kasacyjnej zgodnie z treścią przepisu art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (j.t. Dz. U. z 2010 r. nr 90 poz.594 ze zm.) oraz 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. oraz w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 12 ust. 4 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. nr 163 poz. 1349)

Na koszty te składają się opłata od skargi kasacyjnej i koszty sporządzenia skargi kasacyjnej strony wygrywającej apelację.

Jan Futro Hanna Małaniuk Mikołaj Tomaszewski